

Tekniska tips

”Gnekande Skott”

Många som valt att segla Omega 42 tror jag har gjort det på grund av dess snabbhet och skönhet. Dessutom är den lättmanövrerad. Helt naturligt gör man jämförelser med de båtar man haft tidigare och en hel del frågor dyker upp bl.a kring dess snabbhet. Båten har ett väl dokumenterat lystal på 1,25 medan dess potential med avancerad rigg och köl ligger säkert över 1,33.

Som ägare av Omega 42 i snart 27 år kan jag konstatera att frågor kring båtens höjdtagningsförmåga varit ett av de mest frekventa diskussionsämnen. Båtens föredömligt enkla men höga rigg och ringa djupgående ger ju avsevärda fördelar vid segling i skärgårdar. Dess tyngd och storlek gör den också bekväm vid havssegling.

Men – man kan inte få allt! Bekvämligheten har sitt pris och just höjdtagningsförmågan är väl det område som upplevs att ha störst förbättringspotential i alla fall vid jämförelse med de båtar man haft tidigare. Vad kan man då göra förutom att segla väl med bra segel och rätt ansatt rigg?

Kräng inte båten mer än 25 grader annat än undantagsvis och se till att spänningen i förstaget maximeras genom att masten hindras att röra sig framåt i däckshöjd bl.a. genom rätt packning, väl ansatta undervant och hårt ansatta övervant i de bakre röstjärnen. Även om riggen är väl ansatt så att inget vant slackar i lä på hård kryss blir åtgärden verkningslös om inte mastfoten är stabil. En rörelse nedåt på några millimeter blir fler centimeters slack i förstaget. Slacket i sig är nog inte så förödande – segelmakaren kan kompensera detta – men att det förändras med vindtrycket är inte bra.

Jag vill påstå att en stabil mastfot också är en säkerhetsfråga även om Omegan har en bra djup V-formad botten så att bordläggningen motverkar nedtryckningen effektivare än om båten hade varit flatbottnad. Huvudskottet och basinredet hjälper till att ta upp rigg-krafterna. Kölens rätande moment blir dock en ytterligare belastning på bordläggningens lovartsida. Skulle basinredet eller huvudskottet släppa från botten eller om skottet genom kompressionskrafterna brister finns risk för masthaveri. Senare modeller av Omega 42 har modifierats på sådant sätt att en tröskelbalk förstärker huvudskottet på dess svagaste punkt – istället till toadelen.

De tidigare Omegorna har inte denna balk kombinerad med en skjutdörr.

Det finns anledning att hålla koll på mastfot, huvudskottets svagaste punkt samt basinredets infästning i området. Undre delen av skottet är dessutom utsatt för spillvatten från handfat och toa som blir kvar i skottets infästningsfläns framför mastfoten.

Jag har förstärkt min mastfot efter att ha konstaterat att rörelsen nedåt var 5 mm. vid hård kryss. Höjdtagningsförmågan är väl fortfarande ett par grader lägre än för de mest "höjdstarka" båtarna men är i allmänhet inget problem. Höjden är ju också en funktion av avdrift (liten krängning och lågt vågmotstånd), segelform och rätt skotning med laminär luftström kring seglen. Ett vanligt fel tror jag är att man seglar för högt eller lutar för mycket och inte får den fart och kurs som leder snabbast till målet.

Mycket av rörelserna i skrovet vid hård segling är borta genom att jag bultat både huvudskott och skottet till akterruffen genom infästningsflänsarna. Basinredets infästning i botten på båda sidorna om mastfoten samt huvudskottets infästningsflänsar nere vid durken har också förstärkts. Jag kan tänka mig att rörelserna också kan ge upphov till olika typer av ljud. Då finns all anledning att kolla vad som händer inne i båten under hård segling.

Skotten är inplastade med flänsar och teaken är bortfräst där plasten ska fästa i skotten. Borra genom flänsarna i första hand i huvudskottet under rufftaket och sätt i 5 – 6 M 10 rostfri skruv och mutter. Såga bort överflöd så att listerna (som är urholkade) kommer på plats. Förstora bulthålen i det bakre skottets underkant och sätt i M 12 tror jag blir bra. Man kommer åt under basinredets balk från akterkojerna.

Under toaletthurtsen kan man komma åt att plasta in förstärkning mot huvudskottet och båtbottnen. Tänk på att fästa den nya plasten på så stor yta som möjligt eftersom det är svårt att få ny plast att fästa på gammal. Gör samma sak på motsatta sidan om skottet genom att ta bort hurtsen och såga försiktigt bort basinredet inom hurtsens ytterväggar någon cm upp på basinredets lodräta del. Nu kommer du åt hela vägen ända fram till dörröppningen på babordssidan då durken också tagits bort. Förstärkningen får plats under det bortsågade basinredet som återlägges på den nya plasten. Durken får möjligen kortas något beroende på hur/om du döljer förstärkningen. Snygga till skarven i basinredet och sätt tillbaka hurtsen som döljer operationen. Gör motsvarande mitt emot toaletten men var ännu mer noggrann eftersom inget döljer detta förutom den del som går in under garderobsdelen. Du kommer åt hela vägen fram till toa-hurtsen. Återlägg det bortsågade basinredet på den nya plasten och ev. anpassa durken. Bulta genom de nya kraftiga flänsarna. En bult kan också sättas dold under babords pullmanskojs främre hållare eftersom basinredet går upp en bra bit på garderobssidan. Under sittdynorna kan man lätt komma åt att förstärka basinredets infästning. Det räcker nog med babordssidan som är svagare än styrbordssidan. Den har toa-fundamentet som förstyvning.

Om du skulle finna att din båt skulle må bra av en förstärkning men inte har tid eller möjlighet att göra den inför årets seglatser så kila fast en horisontell tvärså i dörröppningen i höjd med babords basinredes överkant (sitthöjd) om du kommer ut i dåligt väder. Lätt att kliva över och ta bort när den inte behövs.

Peter Ekström

S 15

